

Sygn. akt III CSK 149/06

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 14 września 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Zbigniew Strus

w sprawie z powództwa "P." sp. z o.o.

przeciwko "S." B.M.S. s.j.

o zapłatę,

po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym

w dniu 14 września 2006 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 8 grudnia 2005 r., sygn. akt [...],

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od strony pozwanej na rzecz
strony powodowej kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 27 czerwca 2005 r. uchylił nakaz zapłaty wydany w dniu 21 lutego 2005 r. w postępowaniu nakazowym i oddalił powództwo o zapłatę wniesione przez „P.” spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością przeciwko „S.” B.M.S. spółce jawnej. Sąd ten ustalił, że w dniu 12 października 2004 r. pomiędzy stroną powodową a „P.” spółką z ograniczoną odpowiedzialnością została zawarta umowa faktoringowa, zgodnie z którą strona powodowa zobowiązała się do nabywania wierzytelności przysługujących tej spółce, wobec jej kontrahentów. Nabycie wierzytelności następowało z chwilą złożenia odpowiedniego wniosku w siedzibie faktora. O zawarciu tej umowy strona pozwana została zawiadomiona pismem z dnia 25 października 2004 r. W dniu 29 grudnia 2004 r. strona powodowa otrzymała wniosek o nabycie wierzytelności wynikających z faktur [...]. Do wniosku dołączono podpisane przez stronę pozwaną potwierdzenie istnienia wierzytelności objętych tymi fakturami. W tym samym dniu, w którym wystawiono faktury dochodziło do rozwiązania umów sprzedaży, z uwagi na brak możliwości wydania towaru kupującemu. W następstwie rozwiązania umów wydawano stronie pozwanej faktury korygujące. Wobec rozwiązania umów niemożliwe było nabycie przez stronę powodową wierzytelności stwierdzonych fakturami wystawionymi przy ich zawarciu. Zarzut strony powodowej o niedopuszczalność rozwiązania umowy zawartej przez cedenta i stronę pozwaną nie mógł być kierowany skutecznie wobec dłużnika przelanej wierzytelności. Nadto należało mieć na uwadze, że umowa sprzedaży nie została faktycznie wykonana, gdyż nie doszło do wydania towaru stronie pozwanej, co mogła podnosić w formie zarzutu, wobec treści art. 513 § 1 k.c. Przemawiało to za uchyleniem wydanego nakazu zapłaty i oddaleniem powództwa.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji strony powodowej zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że nakaz zapłaty z dnia 21 lutego 2005 r. utrzymał w mocy. Sąd drugiej instancji dokonał własnych i częściowo odmiennych ustaleń faktycznych. Przyjął w nich, że wniosek o nabycie wierzytelności z dnia 29 grudnia 2004 r. nie dotyczył faktury [...]. W tym zakresie wniosek o nabycie wierzytelności

został złożony 7 stycznia 2005 r. Wnioski o nabycie wierzytelności z dnia 29 grudnia 2004 r. i 7 stycznia 2005 r. były przesyłane faksem i w tych samych dniach wpływały do strony powodowej. Miało to miejsce przed wystawieniem przez sprzedającego faktur korygujących dla strony pozwanej. W ocenie Sądu Apelacyjnego strona pozwana miała pełną świadomość skutków dokonanego przelewu wierzytelności, skoro pismem z dnia 25 października 2004 r. została zawiadomiona o zawarciu umowy factoringowej, a na fakturach wystawianych przez sprzedającego również była zamieszczana adnotacja o przelewie. Po dokonaniu przelewu dalsze czynności pomiędzy sprzedającym, a stroną pozwaną były bezskuteczne wobec faktora i pozostawały bez wpływu na zakres odpowiedzialności dłużnika wobec niego. Z tego względu stanowisko Sądu Okręgowego, co do skutecznego rozwiązania umowy sprzedaży zawartej między faktorantem a stroną pozwaną było wadliwe. Nie było też uzasadnione odmawianie jakiegokolwiek znaczenia składanym przez stronę pozwaną oświadczeniom potwierdzającym istnienie i bezsporność przelewanych wierzytelności. Oświadczenia te stanowiły uznanie długu. W rozpoznawanej sprawie zbędne było zdaniem Sądu Apelacyjnego rozważanie zarzutu strony pozwanej dotyczącego braku wydania towaru. Zarzut ten nie został bowiem podniesiony w zarzutach od nakazu zapłaty.

Skarga kasacyjna strony pozwanej została oparta o podstawę naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). Skarżący zarzucił w niej naruszenie art. 60 k.c., art. 353 § 1 k.c., art. 512 i 513 § 1 k.p.c. W oparciu o te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie apelacji strony powodowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wobec nie kwestionowanych w skardze kasacyjnej ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku, istota sporu sprowadza się do oceny, czy strona pozwana została zwolniona od odpowiedzialności za przelaną na rzecz strony powodowej wierzytelność, w wyniku rozwiązania umowy stanowiącej podstawę dokonanego przelewu, już po dokonaniu przelewu. Wyrażone w skardze kasacyjnej stanowisko dotyczące naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 512 i 513 § 1 k.c. oraz art. 353 § 1 k.c. jest wynikiem poglądu skarżącego,

że wierzytelność przelana na rzecz strony powodowej miała charakter wierzytelności przyszłej, gdyż nie doszło do zawarcia umowy sprzedaży pomiędzy „P.” sp. z o.o. a pozwaną spółką „S.”, z uwagi na nie wydanie towaru kupującemu. Pogląd ten jest nieuzasadniony, bowiem umowa sprzedaży dla swojej skuteczności nie wymaga wydania przedmiotu sprzedaży kupującemu. Z chwilą jej zawarcia sprzedający („P.”) nabył wierzytelność o zapłatę ceny, zaś strona powodowa roszczenie o wydanie nabytych towarów. Z uwagi na wynikający z wystawionych stronie pozwanej faktur termin zapłaty za sprzedane wyroby tytoniowe, wierzytelność sprzedawcy w momencie wystawienia faktur nie była jedynie wymagalna, co nie oznacza w żadnym razie, że miała charakter wierzytelności przyszłej, jak twierdzi skarżący. Prawidłowa była zatem ocena Sądu drugiej instancji, że przelew wierzytelności stwierdzonych fakturami wskazanymi przez stronę powodową doprowadził do nabycia przez nią tych wierzytelności i strona powodowa uzyskała ochronę przelanych wierzytelności na podstawie art. 512 k.c., która wykluczała możliwość rozwiązania umowy sprzedaży przez samego faktoranta, bez zgody strony powodowej, jako nabywcy wierzytelności. Ustalenia faktyczne dokonane przez ten Sąd wskazują jednoznacznie, że sprzedający już w momencie zawierania umowy sprzedaży zawiadomił stronę pozwaną o dokonanym przelewie wierzytelności. Świadczy o tym treść wydanych mu faktur. O umowie faktoringowej łączącej stronę powodową ze sprzedawcą, strona pozwana wiedziała zaś jeszcze przed sporządzeniem tych faktur. Wobec stwierdzenia, że doszło do skutecznego przelania wierzytelności wynikających z tych faktur, bezprzedmiotowe jest dokonywanie oceny, czy oświadczenie strony pozwanej dotyczące potwierdzenia istnienia przelanej wierzytelności stanowiło uznanie długu wobec strony powodowej i miało również wpływ na powstanie jej zobowiązania wobec nabywcy wierzytelności. Z treści umowy faktoringowej wynikało, że nabycie przelewanej wierzytelności przez faktora następowało z chwilą złożenia wniosku o nabycie wierzytelności w siedzibie faktora. Sąd drugiej instancji ustalił, że miało to miejsce przed wystawieniem faktur korygujących, które miały potwierdzać rozwiązanie umowy.

Nie budzi wątpliwości, że strona pozwana wobec nabywcy wierzytelności mogła podnosić zarzuty, które przysługiwały jej przeciwko zbywcy, w chwili

powzięcia wiadomości o przelewie (art. 513 § 1 k.c.). Mogła między innymi podnosić, że nie został jej wydany zakupiony towar. W uzasadnieniu skargi kasacyjnej skarżący stwierdził, że strona pozwana miała z tego względu prawo do powstrzymania się ze spełnieniem swojego świadczenia na podstawie art. 488 § 2 k.c. Dla możliwości oceny zasadności tego stanowiska należało jednak uwzględnić, że pozew w sprawie został złożony w postępowaniu nakazowym, w którym zapadł nakaz zapłaty uwzględniający powództwo. Zgodnie z brzmieniem art. 493 § 1 k.p.c. strona pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty powinna przedstawić wszystkie zarzuty przeciwko żądaniu pozwu, okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie pod rygorem ich utraty w dalszym toku postępowania. W zarzutach od nakazu zapłaty strona pozwana ograniczyła się zaś wyłącznie do zarzutu, że umowa sprzedaży, z której wynikała przelana wierzytelność uległa rozwiązaniu. Sąd Apelacyjny przyjął zatem zasadnie, że brak było podstaw do rozpoznawania w toku dalszego postępowania zarzutów strony pozwanej związanych z jej twierdzeniem, że nie otrzymała zakupionego towaru.

Z przyczyn wyżej wskazanych skarga kasacyjna była pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.